

Prečišćeni tekst Odluke o izradi Prostornog plana Crne Gore obuhvata sljedeće propise:

1. Odluka o izradi Prostornog plana Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 082/18 od 21.12.2018),
2. Odluka o izmjeni i dopuni Odluke o izradi Prostornog plana Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 082/21 od 29.07.2021), u kojima je naznačen njihov dan stupanja na snagu.

ODLUKA

O IZRADI PROSTORNOG PLANA CRNE GORE

("Službeni list Crne Gore", br. 082/18 od 21.12.2018, 082/21 od 29.07.2021)

Član 1

Pristupa se izradi Prostornog plana Crne Gore (u daljem tekstu: Plan).

Član 2

Plan se izrađuje za cjelokupnu teritoriju Crne Gore i predstavlja opštu osnovu organizacije i uređenja prostora Crne Gore.

Član 3

Za Plan će se raditi strateška procjena uticaja Plana na životnu sredinu u skladu sa Zakonom o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu ("Službeni list RCG", broj 80/05 i "Službeni list CG", br. 59/11 i 52/16).

Član 4

Zabranjuje se građenje na dijelu prostora u granicama prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora, upisanog 1979. godine na Listu svjetske baštine UNESCO.

Određba stava 1 ovog člana ne odnosi se na objekte koji se rekonstruišu radi sanacije, održavanja i korišćenja, u okviru postojećih horizontalnih i vertikalnih gabarita i koji su izgrađeni u skladu sa zakonom, na izgradnju objekata infrastrukture, kao ni na prostor obuhvaćen Urbanističkim projektom Perasta i Urbanističkim projektom Starog jezgra Kotora.

Prostor iz stava 1 ovog člana dat je članom 2 Zakona o zaštiti prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora ("Službeni list Crne Gore", br. 56/13 i 13/18).

Zabrana građenja primjenjivaće se do donošenja Plana, a najduže u trajanju od 24 mjeseca.

Član 5

Rok za izradu Plana je 7. mart 2022. godine.

Član 6

Sredstva potrebna za izradu Plana, obezbijediće se iz Budžeta Crne Gore sa pozicije organa državne uprave nadležnog za održivi razvoj i turizam (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Član 7

Plan se donosi za period do 2040. godine.

Član 8

Ministarstvo je dužno da u postupku izrade Plana ostvari saradnju sa susjednim državama u odnosu na planiranje prostora i područja mora.

Član 9

Plan se izrađuje na osnovu Programskog zadatka, koji je sastavni dio ove odluke.

Član 9a

Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma će u roku od tri dana od dana stupanja na snagu ove odluke preduzeti aktivnosti radi usklađivanja Ugovora o izradi Prostornog plana Crne Gore do 2040. godine, broj: 01-210/120, od 6. avgusta 2020. godine, zaključenog između Ministarstva održivog razvoja i turizma i Svetlane Jovanović u skladu sa članom 1 ove odluke.

Član 10

Ova odluka stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

PROGRAMSKI ZADATAK ZA IZRADU PROSTORNOG PLANA CRNE GORE DO 2040. GODINE

I UVODNE NAPOMENE

Polazeći od promjena cjelokupnog razvojnog konteksta od 2008. godine, kada je usvojen Prostorni plan Crne Gore ("Službeni list CG", br. 24/08 i 44/12) do danas, uz formalni aspekt vezan za rok važenja Plana do 2020. godine, neophodno je pristupiti izradi novog planskog dokumenta za naredni dugoročni period, do 2040. godine.

Shodno članu 216 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18 i 63/18) Prostorni plan Crne Gore do 2020. godine, ostaje na snazi do donošenja novog Prostornog plana Crne Gore.

Prostorni plan Crne Gore je strateški dokument i opšta osnova organizacije i uređenja prostora Crne Gore, kojim se određuju državni ciljevi i mjere prostornog razvoja, u skladu sa ukupnim ekonomskim, socijalnim, ekološkim i kulturno-istorijskim razvojem Crne Gore.

Prostorni plan Crne Gore je akt koji se izrađuje kroz multidisciplinarni istraživački i visokostručni postupak, što mu obezbjeđuje visok stepen pouzdanosti, a kroz proces donošenja i usvajanja i obaveznost kod njegovog sprovođenja.

U navedenom kontekstu Prostorni plan Crne Gore predstavlja osnov za utvrđivanje politike razvoja, uređenja i korišćenja prostora i definisanje pojedinačnih strategija, planova i programa po pojedinim oblastima, uključujući i politike za njihovu realizaciju.

Strateške odredbe Prostornog plana Crne Gore implementiraju se kroz Plan generalne regulacije Crne Gore, kao i kroz strategije, programe i dr. koji sadrže rješenja u pogledu korišćenja resursa i potencijala, prioriteta razvoja, ograničenja, planskog kontrolisanja i rješavanja konflikata, kontrolisanja pragova prostornog i drugog razvoja, zahtjeva okruženja, kontrole seizmičkog rizika i preduslova koje treba obezbijediti za ostvarivanje konkretnih plansko-razvojnih koncepcija.

Programski za izradu Prostornog plana Crne Gore izrađuje se u skladu sa članom 25 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, budući da je programski zadatak sastavni dio Odluke o izradi planskog dokumenta.

II OBUHVAT I GRANICE PROSTORNOG PLANA CRNE GORE

Prostorni plan Crne Gore (u daljem tekstu Plan) radi se za cjelokupnu teritoriju države u površini od 13.812 km² sa pripadajućim morskim akvatorijumom u površini od 2.540 km².

III PRINCIPI, VIZIJA I CILJEVI PLANIRANJA, KORIŠĆENJA, UREĐENJA I ZAŠTITE PROSTORA

Prostor, kao jedan od najvažnijih resursa Crne Gore, je osnova za cjelokupni razvoj države, jačanje suštinske osmišljene upotrebe prostornih potencijala, kao i očuvanje raznolikosti predjela i biodiverziteta. Regionalne posebnosti su osnova za postizanje lokalnog, regionalnog i međunarodnog identiteta Crne Gore.

Strateško opredjeljenje Crne Gore je da racionalno i održivo koristi svoje prirodne i stvorene resurse i da se razvija kao ekološka država, u skladu sa ustavnim određenjem, kroz:

- Primjenu principa održivog razvoja;
- Nastavak tranzicijskih reformi;
- Uključenje Crne Gore u evropske integrativne tokove i Evropsku uniju i potpunije korišćenje raznih oblika domaće i strane institucionalne i ekspertske pomoći i savjeta;
- Širenje međunarodne ekonomske i druge razmjene;
- Brži i održivi rast ekonomije;
- Unapređenje socijalnog razvoja i socijalne kohezije;
- Razvijanje različitih oblika društvene komunikacije i interakcije;
- Očuvanje i razvijanje kulturnog (etničkog, vjerskog, rodno i dr.) identiteta i raznolikosti;
- Blagovremenu izradu i donošenje nedostajućih strateških dokumenata.

Vizija prostornog razvoja mora slijediti vizije definisane u usvojenim razvojnim strategijama na državnom nivou, u prvom redu viziju održivosti nacionalnog razvoja do 2030. godine iskazanu u Nacionalnoj strategiji održivog razvoja. Tu viziju čini deset ključnih elementa, od kojih je za uspostavljanje održivog prostornog razvoja ključan sljedeći:

- Crna Gora je ekološka država u kojoj je ostvaren sklad tradicionalnog načina života čovjeka i njegovog prirodnog okruženja, u kojoj je životna sredina zdrava, a vrijednosti biodiverziteta, voda, mora, vazduha, zemljišta, prostora, kao i vrijednosti ostalih prirodnih resursa, unaprijeđene i sačuvane za generacije koje dolaze. Očuvane su vrijednosti i usluge ekosistema, povećani obuhvati očuvanih prirodnih, kulturnih i predionih vrijednosti, kojima se održivo i efikasno upravlja, povećan je adaptivni kapacitet čovjeka, ekosistema i ekonomskih sektora na uticaje klimatskih promjena i sanirano zagađenje na ključnim "crnim" ekološkim tačkama. Udio energije iz obnovljivih izvora kontinuirano raste, omogućena je energetska efikasnost i transfer tehnoloških rješenja kojima se doprinosi podizanju kvaliteta života u urbanim sredinama i smanjenju emisija gasova s efektom staklene bašte. Do 2030. godine, nivo emisija gasova s efektom staklene bašte smanjuje se za 30% u odnosu na 1990. godinu.

Od Plana se očekuje da pruži okvir za prostorni razvoj teritorije Crne Gore što podrazumijeva stvaranje strateških planskih pretpostavki za ispunjenje sljedećih osnovnih ciljeva:

- Ublažavanje regionalnih nejednakosti u ekonomskom i društvenom razvoju;
- Obezbjedenje kvaliteta života u svim djelovima Crne Gore;
- Razvoj urbanih i ruralnih područja u skladu sa njihovim potencijalima i ograničenjima;
- Racionalno korišćenje prirodnih resursa kroz:
 - a) Ograničenje proširivanja građevinskog zemljišta na najmanju moguću mjeru;
 - b) Održavanje proizvodnog potencijala zemljišta za raznovrsne oblike poljoprivredne proizvodnje, a naročito za tzv. "zdravu hranu" i poljoprivrednih proizvoda za koje Crna Gora ima najveće komparativne prednosti;
 - c) Racionalnu upotrebu prostora za urbanizaciju i kontrolu i ograničavanje intenzivnijeg širenja urbanih područja;
 - d) Uravnoteženu i razumnu eksploataciju mineralnih sirovina, uz primjenu propisanih mjera prostorne i ekološke zaštite;
 - e) Ostvarivanje teritorijalne raspodjele djelatnosti, tako da se obezbijedi ravnoteža između potreba za vodom i mogućnosti adekvatnog vodosnabdijevanja;
 - f) Podsticanje upotrebe obnovljivih resursa, prije svega hidropotencijala kao i korišćenje energije sunca, vjetra, biomase, gdje god je to prostorno prihvatljivo;
 - g) Održivi razvoj obalnog područja primjenom principa održivog razvoja i instrumenata integralnog upravljanja obalnim područjem kao opšteg interesa Crne Gore, uključujući i prioritarno rješavanje najvažnijih, brojnih problema i protivrječnosti, naročito u dijelu prostornog i planskog usmjeravanja razvoja morskog akvatorijuma i bolje valorizovanje i upotrebu posebno vrijednih resursa i potencijala.
- Integraciju Crne Gore u Evropski region;
- Razvoj i institucionalizaciju prekogranične saradnje sa zemljama u okruženju kroz važne oblasti kao što su: regionalni ekonomski razvoj, infrastruktura, zaštita životne sredine, i drugo;
- Implementiranje postojećih zakonskih rješenja i prostorno planskih dokumenata, kao i međunarodnih konvencija koje se odnose na prostorni razvoj u širem smislu, a koje je Crna Gora potpisala ili usvojila.

Vizija i opšti ciljevi održivog razvoja u Crnoj Gori moraju biti tretirani kao vodeće opredjeljenje u pripremi Plana. Formulacija opštih i sektorskih specifičnih principa, ciljeva i smjernica, kao i teritorijalnih odredbi za prostorni razvoj Crne Gore koji će biti definisani Planom uvijek moraju odražavati zahtjeve održivog razvoja.

IV USLOVI I SMJERNICE RAZVOJNIH STRATEGIJA I NJIHOVO USKLADIVANJE SA PROSTORNIM PLANOM CRNE GORE

Zadatak Plana je da verifikuje sektorske potrebe u pogledu dugoročnog prostornog razvoja koristeći integrativni odnosno međusektorski pristup u skladu sa optimalnim korišćenjem prostora kao ograničenog i svakako neobnovljivog resursa.

Ovim dokumentom utvrđuje se potreba i obaveza za usklađivanjem razvojnih strategija (usvojenih na osnovu prethodnog Prostornog plana do 2020.) na nivou države, kao i novog Plana generalne regulacije, čijim će donošenjem prestati da važi sva planska dokumentacija nižeg reda. S tim u vezi utvrđuje se obaveza nosilaca izrade razvojnih dokumenata na državnom nivou i Plana generalne regulacije da pruže punu saradnju nosiocima izrade Prostornog plana Crne Gore.

Aktuelni planovi i razvojni dokumenti državnog nivoa, između ostalih, su: Nacionalna strategija održivog razvoja do 2030, Strategija razvoja energetike, Strategija razvoja saobraćaja, Istraživanje nafte i gasa u podmorju Crne Gore, Vodoprivredna osnova Crne Gore, Strategija razvoja turizma do 2020, i drugi.

Istovremeno se ukazuje i na potrebu za sinhronizacijom - na nivou donošenja odluka - novog Prostornog plana Crne Gore sa planovima i razvojnim dokumentima na međunarodnom nivou koji se odnose na region Mediterana i jugoistočne Evrope.

Isto tako, podrazumijeva se i obaveza usaglašavanja i povezivanja nacionalnih tehničkih sistema sa takvim sistemima u susjednim zemljama, kao i širim međunarodnim okruženjem.

U oktobru 2016. godine na konferenciji Ujedinjenih nacija Habitat III o urbanom razvoju i stanovanju usvojen je dokument Nova urbana agenda sa idejom ostarivanja Cilja održivog razvoja 11 koji teži ka tome da gradovi do 2030. godine budu održivi, otporni, bezbjedni i inkluzivni. Smjernice za implementaciju Nove urbane agende između ostalog sadrže i Međunarodne smjernice za urbanističko i prostorno planiranje. Jedan od ciljeva politike uređenja prostora Crne Gore u narednom periodu biće inkorporiranje ovih smjernica u prostorno plansku dokumentaciju, u prvom redu u novi Prostorni plan Crne Gore.

V KONCEPTUALNI OKVIR PLANIRANJA, KORIŠĆENJA, UREĐENJA I ZAŠTITE PLANSKOG PODRUČJA

Plan mora da obezbijedi strateški okvir za opšti prostorni razvoj Crne Gore do 2040. godine i da stvori jasno definisane koridore po kojima se moraju kretati sektorsko planiranje i detaljnije prostorno planiranje, koje će biti sprovedeno kroz izradu plana nižeg reda - Plana generalne regulacije.

Prostorni plan mora dati smjernice i preporuke za realizaciju potrebnih institucionalnih usaglašavanja, dalja konceptualna i zakonska razjašnjenja i promociju neophodnih javnih investicija kako bi se postigla realizacija definisanih ciljeva. Sama realizacija zavisi od sektorskih i lokalnih vlasti i biće predmet dalje planske razrade kroz regulacioni planski dokument nižeg reda.

Aktuelnost osnovnih koncepata i rješenja Prostornog plana Crne Gore iz 2008. godine dugoročnog su ili trajnog karaktera, kako zbog vremena potrebnog za njihovu realizaciju, tako i zbog relativne nepromjenljivosti fizičkih uslova na kojima se zasnivaju. Međutim, različiti procesi i faktori koji utiču na prostorni razvoj, kao što su globalizacija, evropske integracije, tržišna ekonomija, brz razvoj informacione tehnologije, trendovi urbanizacije, demografske promjene, promjene klime i veća opšta ekološka svijest među stanovništvom, nameću potrebu za preispitivanjem određenih rješenja, a u cilju poštovanja načela održivog razvoja. Naime, sagledavanje različitih procesa i činjenica i organizovanje prostornog razvoja u smislu dugoročnih zahtjeva je moguće jedino ako se slijedi opredjeljenje za održivi razvoj, što će biti cilj izrade ovog strateškog dokumenta.

Prostorni plan Crne Gore mora uvažiti i opšte razvojne projekcije i ciljeve proistekle iz globalnog opredjeljenja ka evropskim integracijama, sa perspektivom punopravnog članstva u Evropskoj uniji. Naime, do stupanja na snagu Lisabonskog ugovora, službeno potpisanog od strane svih zemalja članica EU 13. decembra 2007. godine, a koji je stupio na snagu 1. decembra 2009. godine - prostorno uređenje bilo je u isključivoj nadležnosti država članica. Međutim, prema Ugovoru, prostorne politike postale su zajednička nadležnost zemalja članica i Evropske komisije, što treba imati u vidu prilikom izrade ovog strateškog planskog dokumenta.

Primjenjeno na politiku uređenja prostora - to u principu znači zahtjev za održivim razvojem, na kome se temelje osnovni ciljevi evropske razvojne politike: ekonomska, društvena i teritorijalna kohezija, a što je u skladu i sa deklarisanim principima na nacionalnom nivou.

Prostorni razvoj Crne Gore, koji će se definisati Planom, mora da odgovara aktuelnim potrebama stanovništva, dosadašnjim promjenama i budućim trendovima. Opšta struktura i strategija uranvotezenog prostornog razvoja mora se bazirati na dva stuba koja se čine suprotsavljenim, ali u stvari definišu samo različite zahtjeve istog procesa:

- regionalizaciju razvojne perspektive;
- dalju integraciju crnogorskog prostora.

VI METODOLOGIJA

Prilikom izrade Plana pridržavati se metodologije definisane Pravilnikom o metodologiji izrade planskog dokumenta i bližem načinu organizacije prethodnog učešća javnosti ("Sl. list CG", broj 88/17)

VII SADRŽAJ PLANSKOG DOKUMENTA

Obim i nivo obrade Plana treba dati tako da se u potpunosti primjene odredbe Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata.

Paralelno sa izradom Plana predviđena je i izrada strateške procjene uticaja plana na životnu sredinu (u daljem tekstu: SPU) u skladu sa Zakonom o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu ("Službeni list RCG", broj 80/05 i "Službeni list CG", br. 59/11 i 52/16), čije elemente treba ugraditi u plan.

Prostorni plan Crne Gore izrađuje se na topografskim kartama razmjere 1:100.000, 1:50.000, 1:25.000 i 1:5.000, a mogu se koristiti i satelitski snimci ili ortofoto snimci.

Plan, po utvrđenim fazama i za definisane segmente, treba da bude urađen i prezentovan u analognom i digitalnom formatu. Digitalni oblik - za tekstualni dio u standardu Microsoft Word i PDF formatu, a grafički u standardu Auto Cad i GIS fromatu.

Plan se izrađuje na kartama, topografsko-katastarskim planovima i katastrima vodova u digitalnoj formi i georeferenciranim ortofoto podlogama, a prezentira na kartama i topografsko-katastarskim planovima u analognoj formi izrađenim na papirnoj podlozi i isti moraju biti identični po sadržaju.

Analogne i digitalne forme geodetsko-katastarskih planova moraju biti ovjerene od strane organa uprave nadležnog za poslove katastra.

VIII OBAVEZE RUKOVODIOCA IZRADE PLANA

Rukovodilac izrade Plana će nadležnom Ministarstvu, dostaviti na uvid, odnosno stručnu ocjenu u skladu sa Zakonom, sljedeće faze:

- Koncept plana;
- Nacrt plana; i
- Predlog plana.

Rukovodilac izrade će na osnovu sintezne ocjene postojećeg stanja, prostorno planske i studijske dokumentacije, ocjene iskazanih zahtjeva i potreba zainteresovane javnosti i organa za tehničke uslove, ocjene prirodnih uslova za razvoj, a naročito u dijelu mogućnosti korišćenja prostora i pogodnost terena za gradnju i analize mogućnosti za usmjeravanje daljeg prostornog razvoja u planskom periodu, kao i zahtjeva za utvrđivanje područja od posebnog značaja i/ili područja sa posebnim režimom zaštite, izraditi koncept plana, saglasno Pravilniku.

Rukovodilac izrade će, saglasno Zakonu, dostaviti Nacrt Plana Ministarstvu kako bi se u zakonskom postupku sprovela procedura utvrđivanja Nacrta Plana.

Rukovodilac izrade je dužan da u Predlog Plana, a nakon sprovedenog postupka i stručne ocjene i javne rasprave, ugradi sve prijedloge i mišljenja nadležnih organa.

Predlog Plana će rukovodilac izrade dostaviti Ministarstvu, kako bi se u zakonskom postupku sprovela procedura donošenja ovog planskog dokumenta.

Po usvajanju plana, rukovodilac izrade će Ministarstvu predati konačnu verziju plana u adekvatnoj formi koja je definisana Pravilnikom o načinu potpisivanja, ovjeravanja, dostavljanja, arhiviranja i čuvanja planskog dokumenta ("Službeni list CG", br. 76/17 i 73/18).